

ДОКТРИНЕ И РАЧУНИЦЕ: СТВАРНИ РАЗЛОЗИ ЗА АМЕРИЧКИ НАПАД НА ИРАН

Математика профита и ужаса

Као играч на жици који се занео и отишао предалеко, Американци сада изгледа не смеју да стану. Морају да покажу својим стварним супарницима – од којих неки располажу супериорном конвенционалном војном силом (Кина, Русија, Европа, сутра Бразил и Индија), или економском и технолошком снагом (Европа, у мањој мери Јапан, сутра Кина), што их обезбеђује од инвазије и окупације – да САД, онда када су „угрожени њихови интереси”, неће оклевати да „изврше уништавајући удар”. А америчка ратна доктрина прецизира да тај интерес није, као за огромну већину нормалних земаља, територијални интегритет, заштита становништва и суверености, већ и „обезбеђење снабдевања”, монетарна супремација, економски монополи, слобода „прозелитизма” и „безбедност пријатеља”

Пише: Ели Леви

Да би ис-ка-за-ле сво-ју су-пер-моћ, САД има-ју по-тре-бе да по-бе-де не-при-ја-те-ље, а са-да-шњи пред-сед-ник то ни-је ус-пео то-ком свог дру-гог ман-да-та. У ци-љу да

до-ка-жу да има-ју по-се-бан ста-тус и по-себ-ну моћ ко-ју је-ди-но оне мо-гу да ко-ри-сте, САД са-да мо-ра-ју да по-ка-жу да њи-хо-ва но-ва док-три-на „пре-вен-тив-ног” ну-кле-ар-ног на-па-да, ко-ју су утвр-ди-ле пре не-ко-ли-ко го-ди-на, а по-твр-ди-ле 16. мар-та 2006, ни-је тек пра-зна при-ча.

Пре не-го што „пре-пу-сте ди-зги-не” у Ира-ку (или се де-ли-мич-но по-ву-ку оту-да), САД мо-ра-ју да по-ка-жу, са јед-не стра-не, да је реч о по-ли-тич-ком из-бо-ру, не о кра-ху, а са дру-ге да кон-вен-ци-о-нал-на си-ла ко-ју су ту упо-тре-би-ле ни-је све што има-ју.

На ни-воу од-но-са свет-ских си-ла, Аме-ри-кан-ци мо-ра-ју да по-ка-жу сво-јим ствар-ним су-пар-ни-ци-ма, од ко-јих не-ки рас-по-ла-жу су-пер-и-ор-ном кон-вен-ци-о-нал-ном вој-ном си-лом (Ки-на, Ру-си-ја, Евро-па, су-тра Бра-зил и Ин-ди-ја), или еко-ном-ском и тех-но-ло-шком сна-гом (Евро-па и у ма-њој ме-ри Ја-пан, су-тра Ки-на), што их обез-бе-ђу-је од ин-ва-зи-је и оку-па-ци-је, да САД, он-да ка-да су угро-же-ни њи-хо-ви ин-те-ре-си, не-ће окле-ва-ти да из-вр-ше уни-шта-ва-ју-ћи удар.

А што се ти-че аме-рич-ких ин-те-ре-са, но-ва док-три-на је пре-ци-зи-ра-ла да се не ра-ди са-мо, као у слу-ча-ју ве-ћи-не зе-ма-ља, о те-ри-то-ри-јал-ном ин-те-гри-те-ту, за-шти-ти ста-нов-ни-штва и су-ве-ре-но-сти вла-да-ви-не, већ и о обез-бе-ђе-њу снаб-де-ва-ња, мо-не-тар-ној су-пре-ма-ци-ји, еко-ном-ским ин-те-ре-си-ма, сло-бо-ди спољ-ног про-зе-ли-ти-зма и „без-бед-но-сти при-ја-те-ља”, а под-се-ти-мо да су за САД нај-бо-љи при-ја-те-љи Изра-ел, Тур-ска, Па-ки-стан, Ин-до-не-зи-ја, Са-у-диј-ска Ара-би-ја и Ни-ге-ри-ја. Ту је, осим Изра-е-ла, реч о зе-мља-ма са ислам-ском дик-та-ту-ром.

У но-вом ис-ка-зи-ва-њу си-ле САД не мо-гу да на-пад-ну Се-вер-ну Ко-ре-ју, ко-ја је ве-ро-ват-но у то-ку раз-во-ја ну-кле-ар-ног оруж-ја, уз по-моћ Па-ки-ста-на (ве-ли-ког аме-рич-ког шти-ће-ни-ка и изра-ел-ског са-ве-зни-ка), јер би то по-ли-тич-ки зна-чи-ло на-пад на Ки-ну, па би мо-гло до-ћи до про-тив-на-па-да на Ја-пан, Тај-ван и, на-рав-но, на Ју-жну Ко-ре-ју, ко-ја је ве-ли-ки ку-пац аме-рич-ких др-жав-них об-ве-зни-ца и да-ва-лац по-др-шке до-ла-ру.

Оне не мо-гу да на-пад-ну Ве-не-цу-е-лу, јер не зна-ју да по-бе-де не-ку зе-мљу, а да је не уни-ште, па по-што им је да-нас по-треб-на ве-не-цу-е-лан-ска наф-та, ре-ше-ње тра-же у по-ли-тич-кој де-ста-би-ли-за-ци-ји Ве-не-цу-е-ле или иза-зи-ва-њу на-па-да Ко-лум-би-је на ову зе-мљу. Тим по-во-дом тре-ба се под-се-ти-ти да на-пад на Ирак ни-је имао свр-ху

да се овлада нафтом која је далеко и за чије обнављање производње су потребне огромне инвестиције, већ је циљ био, пре свега, да се подигне цена нафте, затим да се казни прва земља која је продавала своју нафту обрачунавајући њену цену у еврима, а, узгред, да се децентрализује подручје снабдевања европских земаља (чињени рентабилним развој експлоатације нафте у Каспијском мору).

Нема потребе да се нападне Куба, јер ће се она сама урушити после смрти Фидела и Раула Кастра, па је боље да се она не уништава пре него што поново постане америчка колонија.

ПОВРАЋАЈ ТАМНОГ СЈАЈА

САД немају превише интереса да нападну Сирију (упркос исказаном и реалном покушају да униште задњу муслиманску земљу која још одолева исламизму, јер би њен нестанак довео у директни контакт њихове најбоље савезнице Турску и Израел).

Са друге стране, Израел је вероватно истински узнемирен балистичким могућношћима (иако не нуклеарним) Ирана и не може да толерише недавне говоре новог иранског председника, који тежи муслиманској солидарности и позива на уништење Израела. Израел је данас међу првим силама са тактичким нуклеарним оружјем. Са својом поморском компонентом, са својом ваздушном компонентом и са крстарећим ракетама, Израел има тактичке нуклеарне капацитете веће од Велике Британије, на пример. Иако се тврди да Израел има само 200 нуклеарних глава, од октобра 2003. године зна се да су нуклеарне главе (мале величине) прилагођене крстарећој ракети „харпун“, нисколетељој и навођењој путем са телита, те да је Израел тим ракетама опремио своје борбене подморнице, своје корвете и патролне бродове, као и своје авионе F16.

САД не мо-гу да до-зво-ле да Изра-ел на-пад-не Иран, јер би би-ла у игри со-ли-дар-ност („не-при-ја-те-љи на-ших не-при-ја-те-ља су на-ши при-ја-те-љи”) и пар ујак Сем/не-ћак Изра-ел би мо-гао да се на-ђе на-спрам па-ни-сла-ми-стич-ке пер-сиј-ско-арап-ске ко-а-ли-ци-је. Тре-ба под-се-ти-ти да су у ра-ту про-тив Ира-ка не-ке зе-мље на-пла-ти-ле сво-је уче-шће, а да је Изра-ел пла-тио да не уче-ству-је (ка-ко би из-бе-гао да се сав арап-ски свет удру-жи про-тив Изра-е-ла и свр-ста на стра-ну Ира-ка).

На-су-прот то-ме, на-па-да-ју-ћи Иран, пре не-го што то учи-ни Изра-ел (и др-же-ћи Изра-ел ван су-ко-ба), САД мо-гу да се на-да-ју то-ме да ује-ди-не све арап-ске зе-мље про-тив Пер-си-је, да се ује-ди-не сви су-нит-ски на-ро-ди про-тив ши-ит-ских. У сва-ком слу-ча-ју, оне су си-гур-не да ће да „по-вра-те свој сјај” ко-ји је по-ма-ло зга-снуо по-сле ма-са-кра Ира-ча-на и по-ста-вља-ња ши-ит-ске вла-сти у Баг-да-ду, јер би овог пу-та омо-гу-ћи-ле по-бе-ду Ара-пи-ма и су-ни-ти-ма.

Тач-но је да би оку-па-ци-ја Ира-на мо-гла да бу-де по-ве-ре-на нај-бо-љим аме-рич-ким са-ве-зни-ци-ма, Тур-ској (ко-јој би се мо-гла да-ти по-ло-ви-на или тре-ћи-на се-ве-ра под изговора да се сми-ре курд-ски се-па-ра-ти-сти) и Па-ки-ста-ну, две-ма су-сед-ним зе-мља-ма од ко-јих сва-ка рас-по-ла-же са по ми-ли-он вој-ни-ка. Са та-ко број-ном „ко-а-ли-ци-јом” цен-трал-на аме-рич-ка упра-ва би мо-гла ду-го-роч-но да се вас-по-ста-ви.

Али, Иран не мо-же да бу-де вој-но осво-јен (ни мо-дер-на ирач-ка ар-ми-ја ни-је мо-гла да га по-бе-ди), а још ма-ње би то ус-пе-ле не-е-фи-ка-сне аме-рич-ке тру-пе. Тре-ба-ло би га на-те-ра-ти на пот-чи-ња-ва-ње без бор-бе и на до-зво-ље-ну оку-па-ци-ју. Нај-ве-ћа аме-рич-ка стра-те-шка на-у-ка да-нас, по-сле Дре-зде-на (а по-твр-ђе-на у Хи-ро-ши-ми, На-га-са-ки-ју, Ба-ња-лу-ци, Чач-ку и Фа-лу-ци), са-сто-ји се у ма-са-кри-ра-њу ци-вил-ног ста-нов-ни-штва не-при-ја-те-ља та-ко да се он пре-да, без ри-зи-ка гу-бит-ка ма и јед-ног аме-рич-ког пе-ша-дин-ца.

Ипак, Иран ни-је де-мо-крат-ска зе-мља као Ср-би-ја, па не-ће би-ти до-вољ-но да се уни-шти ње-го-ва ин-ду-стри-ја, да се ње-го-во ста-нов-ни-штво ли-ши пи-ја-ће во-де и да се ус-пут из-вр-ши не-ко-ли-ко ма-сов-них ма-са-кра да би аја-то-ла-си ка-пи-ту-ли-ра-ли. У ци-љу при-ну-де зе-мље на ка-пи-ту-ла-ци-ју, би-ће по-треб-но да се ма-са-кри-ра мно-го (на-рав-но) ци-вил-ног ста-нов-ни-штва (смрт вој-ни-ка ни-ко-га ви-ше не уз-бу-ђу-је), би-ће по-треб-на огром-на уни-шта-ва-ња да се на-те-ра вла-да да „не за-не-ма-ру-је на-род”, то-ли-ко ве-ли-ка да на-род не бу-де ви-ше са-гла-сан да вла-да

пру-жа от-пор. Би-ће по-тре-бан та-кав ни-во уни-ште-ња и ма-са-кра да сви у тој зе-мљи схва-те да их је на-па-ло лу-до чу-до-ви-ште ко-је не зна ни за ка-кве гра-ни-це и ко-је не-ће да се за-у-ста-ви пре не-го што по-стиг-не без-у-слов-ну ка-пи-ту-ла-ци-ју.

Јав-ном мне-њу остат-ка све-та го-во-ри-ће се о хи-рур-шком за-хва-ту на ло-ка-ци-ја-ма са за-бра-ње-ним оруж-јем (над кра-те-ром од 500 ме-та-ра у преч-ни-ку би-ће те-шко да се до-ка-зу-је да ту ни-је би-ло ну-кле-ар-не ла-бо-ра-то-ри-је). Ако, пак, не-ка кр-ва-ва сли-ка иран-ске те-ле-ви-зи-је до-спе у свет, оп-ту-жи-ће се аја-то-ла-си да су по-ста-ви-ли „жи-ви штит” на „ле-ги-тим-не ме-те” и да су из-гра-ди-ли бол-ни-це из-над под-зем-них фа-бри-ка за про-из-вод-њу ра-ке-та. Зе-мља се мо-же ис-кљу-чи-ти са ин-тер-нет мре-же, као што је то по-ка-зао рат про-тив Ср-би-је, и мо-гу се спре-чи-ти не-за-ви-сни но-ви-на-ри да уђу на то под-руч-је, као што су то по-ка-за-ли ра-то-ви про-тив Ср-би-је и Ира-ка.

Вла-де це-лог све-та ће за-не-ма-ри-ти исти-ну и схва-ти-ти по-ру-ку. На при-мер, да Се-вер-на Ко-ре-ја не би до-жи-ве-ла исту суд-би-ну, Ки-на је при-мо-ра-на да ви-со-ко ко-ти-ра јен и да ку-пу-је све ви-ше аме-рич-ких др-жав-них об-ве-зни-ца.

ШИРАКОВА ПРОИЗВОДЊА ИЗГОВОРА

Жак Ши-рак је об-ја-вио, 19. ја-ну-а-ра 2006, ду-бо-ку про-ме-ну фран-цу-ске стра-те-шке и ну-кле-ар-не док-три-не. Фран-цу-ска пре-ла-зи са док-три-не не-у-по-тре-бе на док-три-ну ну-кле-ар-не упо-тре-бе. Она ви-ше не од-у-ста-је од уда-ра на не-ну-кле-ар-не зе-мље (сле-де-ћи у то-ме САД ко-је су на тај на-чин охра-бри-ле ну-кле-ар-но ши-ре-ње пре пет го-ди-на), свр-ста-ва у сво-је жи-вот-не ин-те-ре-се обез-бе-ђе-ње свог снаб-де-ва-ња и од-бра-ну са-ве-зни-ка, овла-шћу-је се-бе да при-бег-не ну-кле-ар-ним уда-ри-ма про-тив сва-ке др-жа-ве ко-ја при-бе-га-ва те-ро-ри-зму, прет-њи или уце-ни.

Те-о-риј-ски, то зна-чи да је Фран-цу-ска већ спрем-на да срав-ни Те-хе-ран ако не-ка бом-ба уби-је сто љу-ди у па-ри-ском ме-троу са пот-пи-сом Хе-збо-ла-ха или ако се пас-да-ра-ни-ма мо-же при-пи-са-ти по-та-па-ње не-ког нафт-ног су-пер-тан-ке-ра ко-ји би пре-пре-чио Ормуски те-снац. У сва-ком слу-ча-ју, мо-же се го-во-ри-ти о то-ме да ће ме-та би-ти збри-са-на, иако је Ши-рак ре-као, 19. ја-ну-а-ра, да су у том ци-љу „број-не ну-кле-ар-не гла-ве сма-ње-не на не-ким ра-ке-та-ма на на-шим под-мор-ни-ца-ма”, што по-твр-ђу-је да ће та-кав удар увек би-ти же-сто-ко тер-мо-ну-кле-а-ран и ме-га-тон-ски (прем-да ин-тер-кон-ти-нен-тал-не ба-ли-стич-ке ра-ке-те са-да не но-се ви-ше гла-ва), од-но-сно да не-ће би-ти реч о так-тич-ком, ки-ло-тон-ском оруж-ју, ко-је но-си ави-он или не-ка кр-ста-ре-ћа ра-ке-та.

У прак-си ова из-не-над-на про-ме-на фран-цу-ске стра-те-ги-је до-ла-зи, као слу-чај-но, баш у ча-су ка-да тре-ба оправ-да-ти и ле-ги-ти-ми-са-ти аме-рич-ко ко-ри-шће-ње ну-кле-ар-не си-ле под истим усло-ви-ма. Са та-квим бла-го-сло-вом САД не-ма-ју ви-ше по-тре-бу да има-ју Перл Хар-бур (или да жр-тву-ју 2.700 пор-то-ри-кан-ских до-ма-ћи-ца ма-са-кри-ра-них у уда-ру на Вол Стрит од стра-не та-ко-зва-них арап-ских экс-тре-ми-ста ко-ји ни-су зна-ли да ће по-ла са-та ка-сни-је би-ти про-гла-ше-но да су уби-ли 50.000 је-вреј-ских фи-нан-сиј-ских маг-на-та), већ ће би-ти до-вољ-не не-ке ма-ле Мар-ка-ле или чак и не-ка те-шка прет-ња ко-ја се ни-ка-да не-ће оства-ри-ти.

Пре не-ког вре-ме-на аме-рич-ка штам-па је об-ја-ви-ла да је Пен-та-гон већ иден-ти-фи-ко-вао пет-на-е-стак ме-та за хи-рур-шке уда-ре (још ни-је об-ја-шње-на при-ро-да тих ци-ље-ва).

ПЛЕС НАД ПОНОРОМ

Сце-на-рио ну-кле-ар-ног на-па-да из-гле-да јед-на-ко луд као и глав-ни ак-те-ри, али он до-вољ-но об-ја-шња-ва из-не-на-ђу-ју-ћу Ши-ра-ко-ву из-ја-ву.

По-сле све-га, ни-је из-ве-сно да ће би-ти по-стиг-нут же-ље-ни циљ и та-ква про-во-ка-ци-ја чо-ве-чан-ства мо-гла би да бу-де и „зад-њи тр-зај чу-до-ви-шта ко-је ће сви ње-го-ви по-др-жа-ва-о-ци исто-вре-ме-но на-пу-сти-ти”. До-вољ-но је да Ја-пан и Ки-на пре-ста-ну са-мо на пар да-на да ку-пу-ју аме-рич-ке др-жав-не об-ве-зни-це (што се мо-же и пред-ви-де-ти, с об-зи-ром на не-из-бе-жни скок це-не наф-те и ра-чу-на у слу-ча-ју на-па-да на Иран), до-лар би се бес-по-врат-но сру-шио, за-тва-ра-ју-ћи САД у њи-хов соп-стве-ни про-стор, без мо-гу-ћег уво-за и са не-при-ла-го-ђе-ном и пре-за-ду-же-ном ин-ду-стри-јом. Окви-ри аме-рич-ке еко-ном-ске и дру-штве-не кри-зе би-ли би по ме-ри ко-ло-сал-ног ду-га без прем-ца у исто-ри-ји... <

** Аутор је углед-ни бел-гиј-ски еко-но-ми-ста. На-слов из-вор-ни-ка: „Atta-que con-tre l'Iran”*

(Јул-август 2006)